

Havnen kom i den grad i centrum i den ti år lange nytårsfest hen over årtusindeskiftet. Aldrig har så mange danskere drømt så meget om kajerne i de danske havne. Men til forskel fra de forrige århundreder, så drømte folk sig ikke ud i verden: Næh, de drømte om at bygge og bo, lige på kajkanten - og få udsigt til havnelivet fra første parket.

Og som drømt, så sket: Boliger og kontorbygninger er skudt op i en fart, så vi nu kan se tilbage på det 10-år, der har ændret havnene mest siden middelalderen.

For 10 år siden lå nogle havne øde hen i forslumring. Her kom byggeprojekterne som en gave for de fleste, men muslingefiskerne Robert og Poul, coastere og fragtskibe har fået et problem: Der bliver færre og færre steder, hvor de kan lægge til kaj med deres skibe. Med boliger på kajen i København, Holbæk, Nyborg, Gråsten og mange andre steder, har vikingernes efterkommere indført et nyt begreb: Havnen uden skibe. Havnen uden støv og støj, hvor kun vinden bryder vandspejlet.

Den udvikling går ud over to grupper: Erhvervsskibene, som ser sig selv som løsningen på vores tilstoppede motorveje, og alle de, der holder af en broget og levende havn. Færre knallerter, flere Audier, det er den nøgterne konklusion på dette årti set fra kajpladserne.

Hvordan historien spiller sig ud, når man slår sig ned i ni havne med god til til at lytte, fortæller Documentary.dk i samarbejde med DR Aktualitet og Øhavsmuseerne i tre programmer, på et website og gennem en museumsudstilling.

I tre programmer lader vi havnens folk fortælle, hvor havnen er og hvor den skal hen. Fra kraftcenteret i Esbjerg til de stille kajer i Gråsten og Holbæk, hvor skibene ikke længere kan arbejde.

'Slaget om havnen' er produceret med støtte fra Indenrigs- og Socialministeriet og FilmFyn.

Yderligere oplysninger om programmerne kan fås hos tv-producent Flemming Helsted Juul på mobil 20 16 20 43. De to første film er uploadet i lav opløsning som Quicktime-filer på link (se herunder), hvor pressen kan tage et smugkig til brug ved omtale.

Se desuden www.slagetomhavnen.dk fra mandag den 11. maj.

HOVEDHAVNE:

Hundested Havn er gennemgående i alle tre film. Ud over Hundested tager vi problematikker op i: **Esbjerg Havn, Gråsten Havn, Egersund, Faaborg Havn, Søby Havn, Marstal Havn, Svendborg Havn og Holbæk Havn**

Slaget om havnen 1:3

DR 2, 11. maj, kl. 16:30

Stilleleg på kajen: Mens byggeriet boomed, fik vi en ny slags havn med lækre boliger helt ude ved vandkanten. Og det blev rigtig pænt helt uden røg, støj og møg.

Men hvor blev alt det sjove havneliv af? Folk i Danmarks havne får nu ordet. Først går vi ombord på kutteren Charlotte, hos Robert og Poul, der blev smidt ud af havnen.

Slaget om havnen 2:3

DR 2, 18. maj, kl. 16:30

Hvor skal skibet lægge til? 75 procent af alle varer, der skal til eller fra Danmark, transporteres med skib. Men nye boliger truer skibstransporten i de bynære, danske havne, fordi en havn støjer og sviner - og det er de nye havneboere ikke glade for.

Men skibene skal lægge til et sted, hvis ikke der skal flere lastbiler på motorvejene.

Slaget om havnen 3:3

DR 2, 25. maj, kl. 16:30

Drikker bolværksmatroser café latte? Tomme havne bassiner uden skibe. Havneområder uden havneliv i skyggen af nye boligblokke med udsigtslejligheder. Garnfiskeren med håndbajeren og manden på knallerten er skubbet af kajen af livsnyderaltaner og latte ved bolværket.

Vi fortæller, hvad havnen er groet af, og hvad dens fortælling bliver i fremtiden.

Programsite:

www.slagetomhavnen.dk (fra 11. maj)

Presse-download: Se film i low-res:

Film 1: http://fynskefarver.dk/Slagetomhavnen-tilpressen/Slaget_om_havnen_1-H264.mov

Film 2: http://fynskefarver.dk/Slagetomhavnen-tilpressen/slaget_om_havnen_2-H264.mov

documentary.dk

Flemming Helsted Juul
producent, journalist

website: www.documentary.dk

telefon: +45 62 68 22 11. Mobil: 20 16 20 43

mail: flemming@documentary.dk

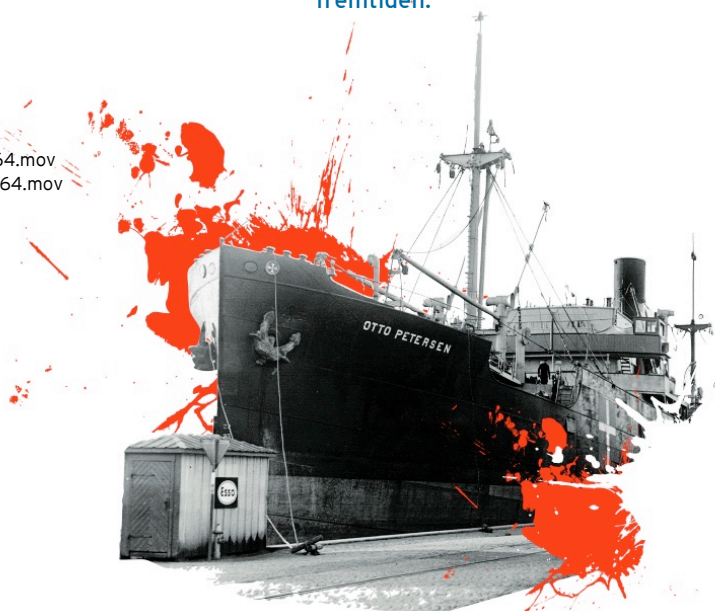
adresse: Det gule Pakhus, Chr IX's Vej 1 - box

112, 5600 Faaborg

Documentary.dk ApS

Cvr. nr. 28 69 30 01

Member of Danish Producers' Association

UDSTILLING OM ÅRHUNDREDENES SLAG PÅ KAJERNE

ØHAVSMUSEERNE LAVER Udstilling i samarbejde med DR
OG STILLER SKARPT PÅ SLAGET OM HAVNEN NU OG HISTORISK SET

Med flittigt brug af filmmaterialet fra DR2-serien Slaget om havnen, som har premiere 11 maj, åbner Øhavsmuseerne den 20. juni en ny udstilling på Kulturhistorisk Museum i Faaborg. I udsendelserne kommer man tæt på mange forskellige havne og de mennesker, der vil trække havnene i vidt forskellig retning i netop disse år. Men filmenes tidsbillede anno 2009 rummer konflikter, der har deres udspring langt tilbage i historien.

Det er langt fra første gang, at der er uenighed om havnenes fremtid. Det var der, da sejlskibene blev fortrængt af dampskibene, og da lystsejlere og erhvervssejlere skulle finde plads side om side. Men spørgsmålet er, om vi med det nye bolig-boom på havnene er ved at ændre havnenes betydning på den mest radikale måde siden vikingetiden?

Det svar kan man hente på Faaborg Kulturhistoriske Museer, når udstillingen starter sammen med museumssæsonen den 20. juni. Udstillingen er mobil og tænkes rullet rundt i landet efter denne sæson. Udstillingen sætter fokus på de forandringer, der har været i havnene, siden den moderne havn opstod for 200 år siden.

Det utraditionelle samarbejde mellem en dokumentar-serie på DR 2 og en museumsudstilling har sit udspring i Det sydfynske Øhav, hvor tv-serien er produceret af Documentary.dk i Faaborg. En forårsdag i 2008 satte tv-producent Flemming Helsted Juul og museumsdirektør Peter Thor Andersen sig sammen og udtænkte idéen, og nu kommer resultatet, hvor tv-serie, website og museumsudstilling er produceret i samme arbejdsgang. Peter Thor Andersen, Faaborg Kulturhistoriske Museer, glæder sig til at præsentere udstillingen ved åbningsreceptionen 20. juni. Projektet er produceret i samarbejde med DR. Det er blevet til takket være støtte fra Indenrigs- og Socialministeriet, FilmFyn og DR.

Yderligere oplysninger om udstillingen:
[Peter Thor Andersen](#)
Museumsdirektør, [cand.mag.](#)

Faaborg Kulturhistoriske Museer
Holkegade 3, postboks 153
5600 Faaborg
Tlf. +45 63 61 20 00
info@fkm.nu www.fkm.nu

film

Tre dokumentarer af 30 minutters varighed. Produceret i samarbejde med DR Aktualitet/Folkeoplysning som serie. Udgives desuden på DVD, som sælges til på museer. Udlånes fra biblioteker.

WWW

www.slagetomhavnen.dk. Filmklip, artikler og kommenterede webhenvisninger giver overblik over den viden, der er genereret i projektet. Sitet er frit tilgængeligt.

mobil udstilling

Med filmklip som motor opbygges en mobil udstilling, som på debatskabende vis fortæller om havnenes (primært nyere) historie og fremtidsmuligheder. Ansvarlig for udstillingen bliver Faaborg Kulturhistoriske Museer, men den vil kunne udlånes til andre museer og institutioner.

partnere

DR Aktualitet
Redaktør **Thorkild Nyholm**,
E-mail: thny@dr.dk,
Tlf. 35 20 82 80

Finansielle partnere:

Indenrigs- og Socialministeriets
Boligfaglige Område
Sara Mühlenberg Sjøholm
Fuldmægtig
Tlf. 33 92 94 46
E-mail: sms@vfm.dk

FilmFyn A/S, www.filmfyn.dk
Lars Hermann, lahe@filmfyn.dk.

Indenrigs- og Socialministeriets
landdistriktsmidler, www.vfm.dk

Baggrund

Siden broen over Storebælt for 10 år siden symbolsk overflødiggjorde rigets travleste færgehavne, er der blevet tjent penge på Danmarks kajkanter. Ikke på losning af korn og kul, men på kvadratmeterpriser. Hvorfor bygge lejligheder inde i landet, når man kan få det dobbelte for samme kvadratmeter med havneudsigt?

Noget af lasttrafikken med skibe er blevet koncentreret på nogle få, store erhvervshavne. Værfter, fiskeri og de tilbageblevne færger holder liv i de maritime miljøer i nogle havne, men i mange byer har havnene og deres bygninger mistet deres oprindelige berettigelse.

De danske havnemiljøer kalder på stærke og varme følelser hos mange danskere. Om man er poet, født i en blå over-all eller lektor med hang til god rødvin og udsigt fra altanen, er havnen et sted, man drages imod.

Havne- og søfartskulturen er i lighed med kulturen på landet en væsentlig bestanddel i den fælles danske kulturarv. Eksperter har forlængst dødsdømt landbokulturen på grund af udviklingen i landbruget - og måske er havnelivet gået samme vej. For 10 år siden var havnekulturen hensygnende. Så kom eksplosionen af boliger og liberale erhverv på havnene. Et af de svar, vi søger i Slaget om havnen, er, hvad det har gjort ved havnekulturen.

For de oprindelige mennesker på havnene er havet ikke en forhindring. Vand er vej - vejen til verden. Og den begynder i en havn.

Den viden ligger ikke som saltvand i årerne hos hverken projektmagerne eller de mange nye beboere, der er flyttet ind på kajerne. Udfordringen synes nu i at finde vejen, hvor man kan integrere denne maritime kulturarv i en ny udvikling, i stedet for at lade totalsanering udslette havnen.

Havnen er de fleste steder selve udgangspunktet for købstadens eksistens. Havnen og dens aktiviteter afspejles i byens historie og dens byggede miljø. Derfor roder man med selve byens identitet, når man sanerer havnene.

Det efterlader ét spørgsmål, som endnu ikke er besvaret: Hvem har retten til at definere en havns liv og udseende i dag? Og hvad nu, hvis skibstrafikken bliver ved med at stige?

SLAGET OM HAVNEN